

Slovenski dom

Cena - Prezzo Lir 0.40

Štev. 203.

jani, v četrtek, 4. septembra 1941-XIX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje
izvora: Unione Pubblicità Italiana

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Junaški odpor branilcev v Gondarju

vzbuja občudovanje vsega sveta

Dnevno povelje gen. Nasija - Novi zmagoviti udarci letalstva proti Tobruku

Rim, 4. sept. 6. Junaške italijanske čete, ki se pri Gondarju upirajo sovražniku, dosti močnejšemu po silah in po sredstvih, odbijajo z orožjem ponovna vabila, naj se vdajo, in vzbujajo enodušno občudovanje vsega sveta. O bojevnem duhu branilcev Imperija priča okoliščina, ki jo je 7. julija poslal general Nasi svojim posadkam, ki pravi:

»Častniki, podčastniki, vojaki, Črne srjace! Zastava Amhare zdaj sama plapolja v Abesiniji. Vse druge so morale po trdem boju kloniti pred močnejšimi silami ali pa zaradi pomanjkanja živčevja. Mi smo k sreči v dobrem vojaškem položaju, imamo še mnogo sil, ki so združene v močnih zavetjih, imamo ozemlje in pa dež, ki nam pomagata. Vsa Italija zdaj gleda v Gondar kot zadnji simbol Imperija. Sovražnik in zavezniki pa nas gledajo, da bi nas sodili. Torej naprej! Zategnimo pas in stisnimo zobe, da bomo vzdržali do zadnjega kosa kruha. To moremo in moramo. — Viljem Nasi!«

23. julija je angl. major Ringrose poslal podpolkovniku Gonellu, poveljniku v Uolchefitu, naslednje pismo:

Gospod, pišem vam ne kot sovražnik sovražniku, temveč kot človek človeku in z odkritim pri-

zadevanjem da bi se izognil nadaljnjemu prelivanju krvi in trpljenju. Junaštvo in hrabrost odpora, ki ga nudijo vaši častniki in ljudje sprito topniškega ognja letalskih napadov, lakoto in pritrgovanja, sta predmet občudovanja angleške vojske. Meni vsaj bo čast srečati vas ko bo ta vojna končana. Toda prihaja čas, ko podaljševanje odpora povzroča nekoristno pobijanje in trpljenje, spreminja občudovanje v žalost in nezadovoljstvo ter sloves junaštva v okrutnost. Odkritostno vas prosim, da ne uničite tega občudovanja z odporom, zakaj končni izid vojne v Abesiniji vam

mora zdaj biti jasen. Odkrito vas prosim, da se častno udaste ne meni ali Abesincem, temveč angleški armadi. Vaš major Ringrose.

Uradno vojno poročilo št. 456 pravi:

Letalsko delovanje proti britanskim oporiščem in položajem more zaznamovati še druge uspehe, kakor pa so bili podani v večeršnjem poročilu ob priliki množičnega napada na Tobruk. Bili so zadeti tudi položaji protiletalskega topništva in poljskega topništva, kakor tudi letalska pristajališča. Bilo je opaziti mnogoštevilne požare in eksplozije. V odseku pri Giabarabu so naša letala razkropila

in s strojnimi obisipala avtomobilske kolone, ki so prevažale čete.

Preteklo noč so bila bombardirana zračna oporišča na otoku Malti. V Tobruku je naše topništvo zadelo skupine oklepnih avtomobilov in sovražnih obojnih voz, ki so se skušali približati našim postojankam.

Sovražna letala so metala bombe na Benghazi in s strojnimi streljali na neko vas, ki jo naseljujejo kolonisti v Cirenaiki. Ni bilo nobenih škodljivih posledic. Sovražnik je letal tudi nad kraji v bližini Katanije in Raguse (na Siciliji). Škoda je le neznatna.

V vzhodni Afriki drže naše čete še nadalje nasprotnika v šahu in mu povzročajo občutne izgube. Bataljon naših vojakov je šel iz utrjene taborišča Celga in je prodril globoko v sovražne črte, kjer se je spoprijel z velikim sovražnim oddelkom in ga razkropil. Na bojišču je ostalo mnogo mrtvih Angležev.

Začetek najstrašnejših bitk v vojni na Vzhodu

Prvi nastop italijanskega letalstva na ruskem bojišču

Rim, 4. septembra. s. Posebni dopisnik agencije Stefani brzojavlja z vzhodnega bojišča: Silne bitke, kakor jih doslej še nismo videli, besnijo zdaj z vso grozo v odseku okrog Leningrada.

Maršal Vorošilov je nagomilil ogromno čet in topov proti nemški sili, ki silovito pritiska proti vzhodu, da bi zasedla velik odsek okrog ruske prestolnice. Bitka za Leningrad se ne bo končala samo z novim in popolnim polomom Vorošilovih armad, ki so zajete vzhodno od železniške proge Leningrad-Moskva. Boji okrog Leningrada so strahotno zagrizeni in krvavi. Nemško topništvo razkrajaja silovito nagnete čete, ki jih je sovjetsko poveljstvo vrglo v boj. Sovjetske izgube so ogromne. Finske čete se hrabro udeležujejo teh bitk. Tudi finski vojaki napredujejo in rdeče poveljstvo je moralo tudi proti njim razpostaviti znatne sile. Strašni boji, ki zdaj divjajo v odseku okrog Leningrada, pravi posebni poročevalec agencije Stefani, so uvod v nov, zelo hudo poraz sovjetske armade. Maršal Vorošilov bo v tej bitki izgubil večino svojih razpoložljivih čet in dragocenih vojnih sredstev, kakor se je zgodilo maršalu Budjoniju.

Vzhodno bojišče, 4. sept. s. Posebni dopisnik Agencije Stefani poroča:

Sovjetsko letalstvo že nekaj dni izvaja nad vse obupne poskuse, da bi zavrla napredovanje zavoziških čet na bojišču pri Dnjepru. Za ta poskus so Sovjeti zbrali na tistem delu bojišča, kjer se zdaj razvijajo operacije, mogočne količine zlatih ostankov svojih sil z drugih bojišč. Tudi s tem jasno dokazujejo odločni pomen, ki ga imajo za njihovo vojsko postojanke na oni strani Dnjepra.

Sovjetska letala so komaj dospela v predel, kjer so se zbirala, pa so se takoj prikazala nad nemškimi in italijanskimi črtami z očitnim namenom, da bi sejalja tja nered. Takojšnji odgovor zavoziških oddelkov pa je ta načrt docela onemogočil. Nemško uradno poročilo poroča o prvih uspehih, ki so jih dosegli nemški in madžarski lovci, omenja pa tudi uspehe italijanskih lovcov.

Italijanski lovski oddelki se prvič prikazali na ruskem nebu. Komaj je stopil v akcijo, pa je že napadel nasprotnika in takoj dokazal svojo premoč, ki je znana že izkušenj v Španiji. Bil je prvi letalski dvoboj, ki se je razvil med italijanskimi in ruskimi stroji nad sovjetskim ozemljem.

Prišlo je sporočilo, da se črtam, ki jih drže oddelki italijanskega letalstva, bliža skupina sovjetskih bombnikov. Lovci italijanskega ekspedicijskega zbora so se takoj dvignili v polet, prestregli nasprotna letala in zanesli zmogoč v nasprotnikov sestav. V napadu od vseh strani so veliki sovjetski bombniki besno odgovarjali, seveda, ne da bi bili dosegli kak uspeh. Šest bombnikov vrste »Martin« in en bombnik vrste »Ratac« so bili zadeti v sredo po kroglah iz italijanskih strojne ter so v plamenih strmoglavili na tla. Druge tri so videli, kako so začeli padati in so izginili z bojišča.

V svojem prvem spopadu na sovjetskem bojišču so italijanski lovci torej poslali na zemljo 11 strojev, toda dokaza o njihovi premoči ne da-

jejo samo te številke, temveč tudi dejstvo, da so se lovci, ki so spremljali sovjetske bombnike, umaknili in se odrekli bitki, očitno pod vtisom italijanske bojne taktike in izgub. Italijanska letala so se vsa vrnila na svoje oporišče. Isti dan so protiletalske baterije neke italijanske divizije dosegle nov blesteč uspeh, ko se jim je posrečilo zbiti vseh pet sovjetskih bombnikov, ki so leteli nad italijanskimi postojankami.

Hitlerjev glavni stan, 4. sept. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja nasl. uradno vojno poročilo:

Na celotnem vzhodnem bojišču se nadaljujejo uspešni boji. Romunsko letalstvo ima pomemben delež na velikih uspehih na jugovzhodnem bojišču. Do konca avgusta je uničilo 453 sovjetskih letal in je odlično podpiralo vojne operacije.

Berlin, 4. sept. s. Na osrednjem delu bojišča je 2. septembra prišlo do silovitih spopadov s sovjetskimi silami, ki so imele znatne izgube zlasti pri oklepnih oddelkih. Navzlic zagrizenemu sovjetskemu odporu so nemški pehotni oddelki celo na osrednjem delu bojišča zavzeli gozdni predel in pregnali iz njega nasprotnika, pri čemer so ujeli 2500 mož. 1. septembra so ujeli 5700 sovjetskih vojakov, 27 oklepnih voz, 151 strojnica, 47 metalcev bomb, 18 topov in velike količine pehotnega orožja.

Spopad med turškimi in sovjetskimi vojaki

Ankara, 3. sept. s. Na turško-perzijski meji so sovjetski vojaki izvalili neljube dogodke, ki so prisilili turške obmejne straže, da so morale nastopiti z orožjem.

Vrhovni poveljnik nemške vojne mornarice v Bolgariji

Sofija, 4. sept. s. Bolgarski kralj Boris je priredil kosilo na čast nemškemu admiralu Raederju, vrhovnemu poveljniku nemške vojne mornarice, ki je prišel na kratak obisk v Sofijo. Admiral Raeder se je sešel tudi s predsednikom bolgarske vlade in z bolgarskim zunanjim ministrom.

Bolgarski ministri poročajo o zunanjem in notranjem položaju države

Sofija, 4. sept. s. Na seji bolgarske večinske stranke so predsednik vlade Filov, zunanji minister Popov ter notranji minister Gabrovski imeli jasna in podrobna poročila o notranjem in zunanjem položaju Bolgarije v sedanjih okoliščinah.

Predsednik vlade je poudarjal, da je vlada sprejela vse potrebne ukrepe za obrambo bolgarskih najvišjih koristi v tej zgodovinski uri, ko so drž. Osi zaposlene v trdem boju zoper bogataštvo in zoper komunizem. Stališče Bolgarije v sedanjem mednarodnem položaju se ni spremenilo in se tudi ne bo. Bolgarija bo ostala državam Osi ob boku, da bi sodelovala pri ureditvi nove Evrope in uvedbi novega reda.

Največji pomen seji pa so dala izvajanja no-

tranjega ministra Gabrovskega o položaju v državi sami. Minister je v začetku izrecno poudaril, da sedanja vlada ne bo odnehala pred nikomer v nobenem vprašanju notranjega življenja v državi. Govoril je potem o novih zakonskih ukrepih, ki naj jih zbornica odobri, da se rešijo narodne koristi. Napovedal je, da bo vlada izdala izredne obrambne ukrepe, če bi se delovanje pravnih elementov v Bolgariji nadaljevalo. Vse take ljudi bodo naredili docela neškodljive. Sporočil je, da so oblasti že ugotovile in prijele poglavitne pravke komunističnega gibanja, ki jih podpira Moskva.

Večinska stranka je z največjim zanimanjem poslušala izvajanja ministrov in je na koncu vladno delo odobrila.

Vesti 4. septembra

Italijanski finančni minister Thaon di Revel je včeraj obiskal letalske tovarne »Junker« v Dessau, kjer je zaposlenih veliko italijanskih delavcev, ki jih je minister pozdravil.

Romunska vlada je včeraj izdala zakon o upravnih ureditvi Bukovine in Besarabije, ki bosta imeli avtonomijo, vladal pa jima bo poseben guverner, podrejen samo maršalu Antonescu.

Novi oddelki portugalskih čet so odpotovali na Azorske otoke za ojačenje tamošnjih obrambnih postojank.

Predsednik nove srbske vlade general Nedič je bil nasprotnik Anglije. Ko se je začela vojna z Grčijo, je zahteval naj jugoslovanska vojska sodeluje z vojskami držav Osi, udari na Grčijo in zasede Solun. Zaradi tega ga je Angležem naklonjeni knez Pavle vrgel, pravi snočnje politično poročilo nemškega radia o omejenem srbskem generalu.

Včeraj so skozi Zagreb potovali člani finskega poslaništva iz Moskve, ki so jih sovjetsko oblast držale skoraj tri mesece na sovjetsko-turški meji.

Dosedanje izgube med civilnim prebivalstvom v Angliji znašajo zaradi letalskih napadov 41 tisoč mrtvih in 52.000 ranjenih. Nemške izgube pa znašajo 3853 mrtvih in 9454 ranjenih.

Vojaški kritik »Hrvatskega narodca« in dolgem članku dokazuje, da je usoda Leningrada zdaj zapetena.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je včeraj na sestanku s časniki povedal, da bo od zbornice zahteval novih pet milijard dolarjev za vojne izdatke.

Hitler je kot vrhovni poveljnik vseh nemških obojnih sil včeraj osebno izročil trem nemškimi pilotom-lovcem odlikovanje hrastove vejice na viteškem križu reda železnega križa, najvišje nemško odlikovanje.

Sovjetska vlada je zapovedala braniti Leningrad do zadnjega moža in uničiti vsako hišo. Za izvedbo te obrambe in uničenja je imenovan poseben sovjet šestih mož, ki ima v mestu in na vsem predelu popolno oblast. Predsednik sovjeta je maršal Vorošilov.

Hamburger Fremdenblatt poroča, da je konferenca med Anglijo, Ameriko in Rusijo v Moskvi odložena za nedoločeni čas, in sicer v glavnem iz političnih razlogov, ker je med Anglijo in Rusijo prišlo do težkoč gleda stališča, ki naj ga tri vesleje zavzamejo do malih evropskih držav. Sovjeti zahtevajo po istem poročilu, naj Angleži prepušče precejšen del Evrope njihoveму vplivu.

Hitler je ob drugi obletnici vojne podelil visoko odlikovanje številnim osebnostim iz vojske, stranke, gospodarstva in znanosti za zasluge, ki so jih imeli pri poteku vojskovanja. Odlikoval je tudi precej žensk, ki so se zlasti odlikovale pri delu v orožarnah. Deževje zadnjih dni na evropskem Vzhodu je povzročilo velike poplave v Transilvaniji. Nemški minister general dr. Todt praznuje danes 50 letnico. Todt je ustvaril nemške moderne avtomobilske ceste, Siegfriedovo črto

Poskus angleškega letalskega napada na Berlin

Berlin, 4. septembra. s. Nemško uradno vojno poročilo pravi:

Letala so bombardirala preteklo noč v Angliji pristanišča na vzhodni obali in letališča v srednji Angliji. Ob Kanalu in na nizozemski ter norveški obali so včeraj lahke pomorske sile sestrelile sedem, lovci in protiletalski topovi štiri, mornariško topništvo pa eno britansko letalo.

Sovražnik je preteklo noč letel nad severno in srednjo Nemčijo in nad pokrajino Maine. Napad enega oddelka na glavno mesto zaradi krepke obrambe ni mogel priti prav do veljave. Samo nekaj letal je doseglo središče mesta. Civilno prebivalstvo ima malo izgub na mrtvih in ranjenih. Protiletalsko topništvo je sestrelilo šest britanskih bombnikov.

Smrtne kazni za nedovoljeno propagando v Bolgariji

Sofija, 4. sept. s. V poslanski zbornici je bil včeraj predložen načrt zakona o kazni za tiste, ki motijo narodno življenje. Za slehno komunistično propagando so določene razne kazni, med njimi tudi smrtna. Za poslušanje tujih radijskih postaj je najmanjša kazen pet let ječe in pol milijona levov globe. Bolgari, ki so v službi pri tujih radijskih postajah, so obsojeni na smrt. Smrtne kazni so določene za vse tiste, ki bodo telesno poškodovali bolgarske vojake ali pa vojake prijateljskih držav. Druge, zelo stroge kazni so določene za vse, ki bi zagrešili karkoli, kar bi v sedanjih okoliščinah utegnulo Bolgariji škodovati.

Opomini grškemu ljudstvu

Atene, 4. sept. s. Grški tisk je začel prinašati vrste člankov, v katerih razkrinkava odgovornost grškega naroda za politiko, ki je Grčijo privedla do poloma. Listi pravijo, da Grčija ne bo mogla priti do odkritosrčnega in koristnega sodelovanja z Italijo in Nemčijo, če ne bo obracunala z napakami iz preteklosti. Ljudje, ki še ne razumejo stvarnosti, škodijo grški stvari ter spravljajo vse grško ljudstvo v slabo luč pri državah Osi. To so isti, ki so že enkrat poglajali državo v polom in ne razumejo, da Grčija ne bo mogla rešiti se iz sedanjega položaja brez pomoči Italije in Nemčije, ki imata njeno usodo v rokah. Grška usoda bo dobra ali slaba, kakor bodo pač Grki ravnali: dobro ali slabo.

Odhod nemškega propagandnega ministra iz Benetk

Benetke, 4. sept. s. Nemški propagandni minister dr. Goebbels je v spremstvu ministra Paolinoja in grofa Volpija včeraj obiskal Cortellazzo, kjer je obiskal mornarski dom »Costanzo Ciano«. Vse prebivalstvo ga je sprejelo z drhtečimi manifestacijami. Dr. Goebbels je z beneskega letališča odpotoval ob 12 v Nemčijo, ko se je pristočno poslovil od ministra za ljudsko kulturo, od grofa Volpija in od drugih osebnosti.

PRIHODNJE
NOVOSTI

in prijetna presenečenja, ki jih pripravlja naš list svojim prijateljem so:

„Bela čaravnica“

Pustolovski roman iz sodobnega življenja. Spisal F. Buratti. Napeto, zanimivo, presenetljivo.

„Osojani“

Zgodovinski roman iz 11. stoletja naše zgodovine. Spisal J. N. Volkamer. Prevedel dr. Joža Lovrenčič. Pretresljivo, romantično, skrivnostno.

„Žalost in veselje“

Roman v slikah po besedilu slavne povesti Andrejčkovega Jožeta. — Novost v naši književnosti!

Vse troje bo začelo izhajati v »Slovenskem domu«

v soboto 6. septembra

Opozorite na to svoje znance in prijatelje, da si naroče »Slovenski dom«. Za 6 lir bodo dobili za ves mesec zanimivega in lepega berila ter s tem razvedrila in pozabljena.

Novo sovjetsko vohunstvo v Varni

Sofija, 4. sept. s. Bolgarska policija je v Varni odkrila skrivno radijsko sprejemno in oddajno postajo, ki je delala za Sovjete. Prostora, kjer je bila urejena postaja, so stražili moški, oboježeni s strojnimi. Ko so policisti sedmim osebam, ki so bile v omejenem prostoru, zaklicali, naj se udajo, so se ti močno upirali. Zaradi tega so bili stražniki prisiljeni streljati. Tri osebe so prijele, štirim se je posrečilo uiti.

Obisk nemškega notranjega ministra na Slovaškem

Bratislava, 4. sept. Nemški notranji minister dr. Frick je včeraj prišel na študijsko potovanje po slovaški državi. Pri prihodu ga je pozdravil slovaški notranji minister Mach ter nemški poslanik v Bratislavi.

in posebno organizacijo, ki gre takoj za armado v opustošene vojne predele ter tam popravlja ceste, železnice in mostove, da se omogoči preskrba armade.

Šest plezalskih skupin prečkalo Mont Blanc. Šest skupin planinskih avantgardistov je naskočilo najvišjo goro Evrope, Mont Blanc. Po 12 dnevnih plezarjih je vseh šest skupin preplezalo vnaprej določeno turo. Vodil jih je znani italijanski plezalec Evaristo Croux. Vseh šest skupin je prišlo na vrh v višini 4810 metrov.

Lepo, zanimivo knjigo popolnoma zastoni vam ne moremo dati

— dobili pa jo boste skoraj zastoni v naši novi zbirki „SLOVENČEVA KNJIŽNICA“, ki začne izhajati **1. oktobra**. — Vsaka knjiga iz te zbirke bo obsegala okrog **200 strani** in bo veljala

samo 5 lir

Tako poceni knjig še ni bilo pri nas. — Naše geslo je: Omočiti Vam nakup dobre, lepe in **poceni knjige**.

Vsakih **14 dni** nova knjiga. — Prva zbirka obsega **24 knjig**. Kdor naroči celo ali vsaj polovico zbirke (12 knjig), bo dobil vsako knjigo brez poštnine dostavljeno na dom.

Za Vas poceni knjiga.

1. oktobra izide: Janez Jalen: TROP BREZ ZVONCEV
5 lir
Povest z naših planin. Lovske in pastirske zgodbe in nezgode. Gamsi. Lepote gorskega sveta. Planšarice. Ljubezni. Romantika. Veličastvo naših gor; skratka — knjiga, ki Vam bo v vsem ustregla. — V knjigi bodo lepe planinske slike.

15. oktobra izide: Silvio Pellico: MOJE JEČE
5 lir
Prevedel dr. A. Budal.
Pellico (1789—1854) je znamenit italijanski pesnik in pisatelj ki so ga avstrijske oblasti leta 1820 kot karbonarja zaprle za 10 let. Moje ječe (Milan, Benetke, Ljubljanski grad, Spielberg v Pragi i. t. d.) so avtorjevi spomini na teh deset bridkih let jetništva. Knjiga, napisana brez vsake mržnje ali političnih tendenc, je izpoved plemenitega človeka in umetnika, polnega vere in optimizma v življenje in razkrivanje najraznovrstnejših doživljanj med jetniškimi zidovi. Presenetljive branje. — V knjigi bodo tudi slike.

1. novembra izide: Haggard: DEKLE Z BISERI
5 lir
Znamenita povest, ki je pri nas že zdavnaj razprodana, pa še vedno poprašujejo po njej. Najlepše delo slavnega Haggarda. Krasni in pretresljivi opisi razdejanja Jeruzalema. Življenje prvih kristjanov. Do skrajnosti napeta zgodba, da boste trepetali ob njej. V ospredju romana pa je velika ljubezna Marka in Mirijane, deklice z biseri. Zločinske spletke. Davna minulosť bo kot živa vstala pred Vami.

Knjige lahko naročite že sedaj z dopisnico pri upravi Slovenca ali pri zastopnikih Slovenca, Slovenskega doma, Domoljuba in Bogoljuba. **Vsaka in lepo izdana knjiga samo 5 lir!**

Najboljše pa je, da se naročite na vso zbirko, ki obsega 24 knjig, naenkrat, s tem olajšate nam delo, sami boste pa dobili zato knjige dostavljene na dom. Poslušajte se za to navadne dopisnice. Naročniki naših listov pa lahko naročite zbirko kar na zadnji strani položnice. Vsa zbirka (24 lepih knjig) stane samo 120 lir.

„SLOVENČEVA KNJIŽNICA“

LJUBLJANA, Kopitarjeva 6

Železniški tovorni vozovi

Ameriška železniška družba Chicago-Pacifik je izdelala zdaj čez 3000 tovornih voz po 50 ton. Ogrodje teh voz, ki so tri do štirikrat večji od sedanjih, je iz neke lahke jeklene spojine, narejeno pa je po enakih načelih, kakor jih uporabljajo pri avtomobilskih ogrodivih. Osemnajst teh voz ima dno iz preluknjane

pločevine posebne vrste, 25 voz pa je urejenih za prevoz blaga v dveh nadstropjih. Glavne označbe teh voz so naslednje: notranja dolžina 12,5 m, notranja širina 2,8 m, notranja višina 3,3 m, prostornina 115 kub. metrov, teža voza 19,3 tone, največje možno breme 57,3 tone. Ni še znano, kako so se ti težki vozovi dejansko obnesli.

G. L. Bonelli:

Črni križar

Zgodovinski roman

Z novim ognjem so navalili na obzidje in na vrata. Kmalu se je tudi Gotfridu posrečilo prodreti v mesto in ne dolgo za njim je tudi Tankred premagal odpor Saracenov in vdrl skozi Damaščanska vrata.

Prav kmalu so bile vse jeruzalemske ulice polne bežečih Saracenov, katere so preganjali čete križarjev, ki so neprestano vzklikale: »Bog hoče! Bog hoče!»

Tudi Črni križar, ki je bil že ves pokrit z ranami, se je z Andrejem in ostalimi svojimi ljudmi pridružil navdušenim križarjem, ki so drli proti sredini mesta in se nenadoma znašel pred vratmi Omarjeve mešče, v katero se je zateklo veliko število Saracenov in se skušalo tukaj postaviti v bran.

Kriki, povelja, grožnje in prošnje so napolnjevali ozračje. Kljub temu pa je Črni križar razločil nek glas, ki je zaklical: »Glejte, gospod Gotfrid, našega junaškega bojnega tovariša!»

Črni križar se je okrenil in zagledal Tankreda, ki je stal poleg Gotfrida in kazal nanj.

Čez nekaj trenutkov sta se mu oba v družbi še nekaterih drugih viteзов približala in Tankred, čigar obraz je žarel od veselja zaradi dobljene zmage, mu je dejal:

»Dragi brat, ali sedaj ne boste sneli svoje krinke? Vaša obljuba je izpolnjena!»

»Brat?« je začudeno vzkliknil Gotfrid

»Ista dežela nama je bila mati!« je dejal Črni križar in s te živo dvignil roko k obrazu. »Tudi jaz sem, kakor gospod Tankred, italijanski vitez, in Bog mi je priča, da moja poštenost in moja čast ni bila nikoli manjša kot čast in poštenost ostalih italijanskih viteзов.«

Ob teh besedah si je snel krinko.

Presenečeni vitezi so zagledali bled mladeniški obraz. Gotfrid je začudeno vzkliknil in njegovemu vzkliku so se odzvali tudi drugi.

»Hugo Ivrejski!«

Tankred je prikimal.

»Da, gospod Gotfrid, Hugo Ivrejski! In če se še spominjate?«

»Molčite, Tankred!« ga je prekinil Gotfrid in razprostri roke proti Ivrejskemu vitezu.

»Objemi me, sink!« je dejal.

Ivrejskemu vitezu so se zablestele v obeh solze veselja in ginjenosti. Počasi se je približal Gotfridu in se onešvestil v njegovem naročju.

Mesec pozneje je Hugo Ivrejski razjahal v pristanišču mesta Jope. Precej se je že opomogel od ran, katere je dobil v bojih za Jeruzalem. Z njim je bil Andrej in še štirje vojščaki, edini ki so ostali od čete, ki je nekoč zapustila ivrejski grad.

Na valovih se je zibala velika genovska ladja. Ko jo je Andrej zagledal, se je olajšan oddahnil.

»Ali te muči domotožje?« ga je vprašal Hugo.

Kje boste dobili pristne naše domače jaslice!

Zastoni jih boste dobili, ako naročite „SLOVENČEV KOLEDAR“

ki stane za naročnike Slovenca in Slovenskega doma le 9 Lir in še 2 Liri za pošiljkatvene stroške. Za nenaročnike teh listov bo stal koledar 20 Lir. Jaslice so delo našega znanega akademskega kiparja Goršeta. Poleg zanimivega branja, številnih zemljevidov, kjer se odigravajo današnji dogodki, poleg ilustriranega novega prevoda nekaterih spevov »Divine comedie«, poleg številnih kmetijskih gospodarskih člankov, boste dobili v jaslicah še prelepo božično darilo. Zato ne odlašajte, ampak takoj naročite »Slovenčev koledar« vsi brez izjeme, tako naročniki naših listov, kakor tudi nenaročniki, kajti letos bomo tiskali le naročeno število izvodov koledarja.

Koledar naročite

pri zastopnikih naših listov v Vašem kraju; z dopisnico na upravo »Slovenčevega koledarja« ali pa kar s položnico, s katero plačujete naročnino naših listov! Nakažite tudi naročnino!

Zastopniki! Pojdite takoj na delo in pridobite slehernega naročnika naših listov za »Slovenčev koledar«! V fari, kjer še ni zastopnika, naj se priglasijo iz vrst naročnikov našega lista! Najzanimivejša knjiga letošnjega leta bo »SLOVENČEV KOLEDAR«. Naročite ga še danes!

„Slovenčev koledar“, Kopitarjeva 6, Ljubljana

Tudi akvarij si bomo naredili v sobi

Za zimo, ko ne moremo toliko v naravo, si bomo doma omislili akvarij, da nas bodo njegovi prebivalci zabavali in kratočasil v pustih zimskih dneh.

Lepo zasajeni akvariji so res okras sohe in zato jih nameravamo zlasti v večjih prostorih. S tem pa še ni rečeno, da jih v majhnih sobah ne bi mogli imeti. V začetku so imeli akvariji kelihasto obliko in so bili popolnoma stekleni. Šele kasneje so se pojavili štirioglati z železnim ogrodjem. Ti so posebno pripravi za stanovanje, ker imajo primerno obliko in jih lahko postavimo na vsako mizo.

Ze v naravi je pravilno razmerje med živalmi in rastlinami, bodisi v vodi ali na zemlji, prav tako moramo najti to razmerje v sobnih akvarijih. Vodne živali porabijo precej več kisika, ki ga dobijo iz vodnih rastlin, zato dodajamo tem živalim na ta ali oni način kisik.

V akvarije sadimo v prvi vrsti vodne rastline, ki žive popolnoma v vodi. Te so potrebne za zdravlje in življenje v akvariju živečih živali. Nekatere izmed teh rastlin žive popolnoma v vodi kot: ceratophyllum, najas, isoetes in dodea. Posebno zadnja je menda najpripravnejša za akvarije, ker da mnogo več kisika in nudi mladim ribicam dovolj hrane. Poleg tega pa rabi le malo mivke, kamor se zasidra. Drugim rastlinam plavajo na površju listi in cvetovi: potamogeton, trapa, lokvanj. Manj primerne so rastline, ki žive brez zemlje in imajo svoje koreninice kar v vodi, med tem ko plava listna rožica na vodi: aldrdyanda, salvinia, pistia, azolla in vodna leča.

Precej izbere najdemo tudi v močvirskih rastlinah. Te pa vsadimo le v družbi z vodnimi. Prav tako lahko vzamemo alge, posebno mnogoobrazne ulvaceae, temnozeleno cevaste enteromorpha intestinalis ali plavajoči rečni mah hypnum fluitans; na dno akvarija pa zasadimo v mivko vodno pelaginello fontenalis.

Za pravilen razvoj živali ne sme temperatura vode presegati 20 stopinj Celzija (16 stopinj R), nižja od 10 stopinj Celzija (8 stop. R), pa jim prav tako škoduje. Zato je v akvariju neobhodno potreben toplomer. Najboljše mesto za akvarij je pri oknu, vendar tako, da padajo sončni žarki v akvarij le zjutraj ali zvečer. Če imamo v akvariju zlate ribice, je lahko voda toplejša in bolj na soncu.

V akvarij damo namesto zemlje mivko ali pa pokrijemo zemljo z njo. Na mivko posujemo na drobno bolj grobega peska, da se pri dolivanju voda ne skali. Pesek in mivka morata biti dobro izkužena, da se ne zastrupijo živali z apnenim prahom. Po lastnem okusu pa

grupiramo tudi različne pečine iz školjk in večjih kosov kamenja. Vodo menjamo le po potrebi enkrat mesečno. Manjše akvarije zasadimo bolj na gosto z rastlinjem in jim damo manj ribic. Tem ni potrebno umetno dovajanje kisika. Na liter vode računamo 1—2 zlati ali drugačni 3—5 cm dolgi ribici.

Če hočemo imeti lep in snažen akvarij s čisto vodo, moramo redno vsak dan s pinceto odstraniti vse gnijoče dele rastlin in kadavre mrtvih rib. Na notranji strani šip se nabere neke alge, ki kmalu prekrijejo steklo, da je motno. Te alge odstranimo na dva načina: s polži in mehnično. V akvarij damo nekaj vodnih polžev, ki se prehranjujejo s temi algami, ali pa vzamemo brivsko klinico, ki jo pritrdimo posebno na leseno palčico in ostrgamo šipe. Nekateri akvaristi so proti polžem, ker baje prenašajo bolezen, vendar ni nič ugotovljenega.

Za terrarium (steklena posoda z močvirskimi živalmi) so posebno primerne tudi pri nas cvetoče rastline: viola biflora močvirska vijoljica; cardamine asarifolia, silene alpestris, parnasia palustris, alchemilla, valeriana dioica, bellis perennis, homogyne, myocotis, amphalodes verna, majhne praproti in prlične vrbe. Trav v terrarium ne sadimo, da se preveč ne razrastejo.

Iz majhnih kamnov zgradimo podzemeljske votline in jih krijemo s praproto, da se lahko živali skrivajo.

Darovi Rdečemu križu

Namesto venca na grob pokojnega g. Marka Šukljeta je darovala Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč, rodbina Černivec-Supančič 100 lir. — G. dr. Leo Šavnik in njegova gospa soproga sta darovala RK, soc. odd., 1500 lir za mesec avgust in september. — Uradništvo tovarne Šumi v Ljubljani je darovalo v počastitev spomina bivše poslovodkinje ge. A. Schulz 100 lir. — Nameščenci I. del. konzumnega društva v Ljubljani so darovali RK, sekciji za socialno pomoč, 80 lir. — Prav tako je daroval neimenovani 500 lir. — Odvetnik dr. Alojzij Kobal je daroval namesto venca na grob pok. profesorja Marka Šukljeta 100 lir RK, sekciji za socialno pomoč. — Najlepša hvala.

»Mogoče, moj gospod. Bilo bi mi ljubo, če bi mogel končati svoje življenje med zidovi našega starega gradu.«

»Rad bi znova jahal po naših planjavah s sokolom na roki, ali pa se podil skozi gozdove za divjačino. Ali ne misliš na to, Andrej?«

»Tudi na to, moj gospod! A vi?«

»Mislim na svojega starega očeta, ki sameva v svojem gradu, ki je zanj skoraj preveč prostoren in ki željno čaka, kdaj bo prejel kakšno sporočilo o svojem sinu, ki je odšel tako daleč. Poznam njegovo srce in sem prepričan, da bo ob moji vrnitvi znova zaživel.«

»Pojdimo torej! Glejte, tam se bliža čoln obali.«

Krenila sta proti kraju, kjer je pristal čoln in stopila vanj. Ostali so jima sledili in ni trajalo dolgo, ko so že vsi bili na ladji.

Dve uri pozneje je ladja razpela jadra in odbrzela proti Italiji.

Hugo Ivrejski je stal na krovu in zrl proti Sveti deželi, katero je zapuščal po tolikih razburljivih dogodkih.

Zlati sončni žarki so odsevali na gladki morski površini. Zlatili so ceste in hiše mesta Jope in se lesketali na srebrnem križu velike cerkve, ki je stala skoraj na robu mesta. Zdelo se je, da pošilja zadnje pozdrave njim, ki so ga rešili izpod težkega jarma pogonov.

V ta križ je tudi Andrej upiral svoj pogled, dokler ni za vedno izginil v obzorju. Nato se je okrenil.

Pred njim se je razprostirala brezkončna gladina morja, ki se je tam daleč na obzorju spajala z modrim nebesnim obokom.

Konec.